DATE FAUNISTICE PRELIMINARE DIN ZONA VIITORULUI PARC NAŢIONAL "DEFILEUL JIULUI".

PRELIMINARY FAUNISTIC DATA FROM THE FUTURE "DEFILEUL JIULUI" NATIONAL PARK

*ANGELA PETRESCU, IORGU PETRESCU, NĂSTASE RĂDULEŢ, ALEXANDRU IFTIME, CRISTINA BAN

Abstract

Our research within the area of the future "Defileul Jiului" National Park, made in 2004, demonstrate the doubtless presence of the species Euscorpius carpathicus (LINNAEUS, 1767), an endemic species in the Romanian Carpathians. Besides, the population from Jiului Valley is an individuality, by its characteristics regarding the trichobotria displaying (important taxonomical feature in the differentiation of the species within genus Euscorpius).

In all tributaries from the studied area I found the species Gammarus balcanicus SCHAFERNA, 1922, preglacial species, with a large ecological plasticity, but which is a biological indicator for unpolluted clean waters, with a neuter pH.

In this region, which gathers mountain type biotopes and biotopes with Mediterranean influences, the herpetofauna is rich and diverse. We remarked 12 reptile species and 11 amphibian species.

The birds are the best represented within this area. Along 40 years, 128 species were observed, out of which: 94 species with a doubtless statute concerning the populations, 34 species are included in Annex I Birds Directive (79/409/ECC)

We consider, that for this area, the protection of the mammals included in the Red Book is necessary: shrews (Sorex, Neomys), dormice, bears, lynxes, otters, stags, deers, chamoises; the limitation of the tourism, grazzing; protection of all biotopes which assures the mammals to survive; protection of all caves as well as of the bats (Chiroptera) which shelter there.

Key words : *National Park, scorpions, crustaceans, hymenoptera, birds, mammals*
Cuvinte cheie: *parc national, scorpioni, crustacee, himenoptere, pasari, mamifere*

INTRODUCERE

Jiul este râul central al Olteniei si are o lungime toatală de 348 km. El se formează la Iscroni (556m alt.) din unirea Jiului de Vest cu Jiul de Est. De o parte si de alta, Jiul este flancat de culmile muntoase ale masivului Vâlcan şi Parâng. Imediat după punctul de unire, acesta pătrunde in defileu şi strabate un prim sector salbatic: Strâmbuţa- Surduc. La jumătatea defileului el atinge punctul Lainici (420m alt.), iar la ieşirea din defileu (300m alt.) trece pe lângă Bumbeşti, părăsind zona montană, după ce strabate aproximativ 33 km, printr-un cotlon adânc şi strâns între pereţi abrupţi. Afluenţii mai importanţi ai Jiului culeşi din sectorul vestic al Parângului sunt: Izvorul, Polatiştea, Chiţul (Chiţiul) şi Sadu, iar din masivul Vâlcan cei mai importanţi afluenţi sunt Bratcu şi Runcu.

În ultima jumătate a secolului trecut, timp de 4-5 decenii această zonă a fost supusă unei agresiuni antropice brutale care a culminat cu reducerea semnificativă a suprafeţelor împădurite şi distrugerea biodiversităţii naturale în favoarea exploatărilor din carierele de piatră, a construcţiei de căi de comunicaţie (şosele, căi ferate) etc. Astazi se impune, mai mult decât oricând, suprimarea acestei agresiuni antropice şi redresarea echilibrului ecologic dupa modelul original (STOICULESCU, 1999). În lumina noilor orientări ale României pe linie de mediu, din 1990 s-a impus necesitatea constituirii de arii protejate. În urma studiilor Institutului de Cercetări şi Amenajări Silvice în zona Ocolului Silvic Bumbeşti-Jiu, a fost declarată iniţial o arie protejată, "Pădurea Chitu-Bratcu" cu o suprafaţă de 1 415 ha care a obţinut recunoaştere prin legea 137/1995 (STOICULESCU, 1999).

Din anul 2000, Hidroelectrica a iniţiat un nou proiect, prin care apele Jiului şi ale pâraielor care se scurg de pe versanţii abrupţi ce mărginesc Jiul să fie captate si utilizate pentru obţinerea energiei electrice. După aceste amenajări Jiul nu va mai avea în această zonă decât un debit de servitute. De aceea este necesar un studiu amănunţit al biodeversităţii zonei, înainte ca un număr semnificativ de specii sa dispară fără a fi cunoscute niciodată. Tot în această perioadă ICAS propune, în urma numeroaselor studii efectuate în această zonă , constituirea unei zone protejate cu statut de parc naţional. Limitele geografice ale viitorului Parc Naţional Defileul Jiului cuprind: Defileul Jiului între culmile Cândeţ - Polatiştea, la nord şi Pleaşa la sud. De asemenea în componenţa lui vor intra bazinele râurilor afluente Chitu, din masivul Parâng şi Bratcu din masivul Vâlcan. Acest teritoriu situat la nord de Bumbeşti se înscrie într-un dreptunghi, orientat cu latura mare pe direcţia nord-sud, de 18 x 11 km şi însumează 10 414 ha. Acest patrimoniu forestier este administrat de Direcţia Silvică Târgu-Jiu prin Ocolul Silvic Bumbeşti–Jiu (Fig. 1).

* *Muzeul National de Istorie Naturală «Grigore Antipa»*

Scanned with CamScanner

MATERIAL ŞI METODE

Studiul nostru a fost efectuat între 5-10 iulie 2004 în perimetrul viitorului Parc Naţional Defileul Jiului. Pentru fiecare grup studiat am folosit metode de studiu sau de colectare adecvate.

Pentru colectarea nevertebratelor acvatice (370 exemplare) am folosit un ciorpac, probele au fost conservate în formol si în alcool, trierea lor, disecţiile, desenele, determinarea, au fost efectuate în laborator.

Insectele au fost colectate prin cosirea cu fileul entomologic prin vegetaţie (uneori a fost necesară identificarea plantelor) sau cu ajutorul capcanelor Barber si Moericke, iar fauna nocturnă a fost colectată la sursele de lumina. Cu ajutorul fileului entomologic şi al capcanelor Barber am colectat 680 de insecte din 9 staţii, din care 245 exemplare de himenoptere. Colectarea a fost efectuată în diverse perioade ale zilei, pe timp însorit sau cu puţini nori. Trierea, determinarea la binocular, disecţiile şi desenele la microscop pentru eventuale studii de variabilitate, faunistică au fost efectuate în laborator. Toate materialele colectate se află în colecţiile Muzeului Naţional de Istorie Naturală « Grigore Antipa ».

La studiul amfibienilor am folosit în special observaţia, uneori pentru o mai bună determinare am capturat animalele, iar după efectuarea măsurătorilor şi fotografiilor au fost eliberate.

Reptile au fost observate, uneori capturate cu mâna, măsurate, fotografiate şi apoi eliberate; am colectat numai exemplarele găsite moarte (1 exemplar de *Elaphe longissima* care se găseşte acum în colecţiile Muzeului "Grigore Antipa", conservat în alcool 70%).

Păsările le-am observat cu un binoclu Zess, 15X50, în locuri descoperite şi în pădure. Am urmărit prezenţa lor după cântec, cuiburi, resturi de hrană (ingluvii), urme, pene, cadavre. Am fotografiat cuiburi, păsări şi biotopi preferaţi de acestea.

Cu ajutorul capcanelor pentru capturarea micromamiferelor vii am colectat mai multe exemplare de rozătoare din speciile - *Apodemus sylvaticus* (LINNAEUS, 1758), *Apodemus flavicollis* (MELCHIOR, 1834) şi *Apodemus agrarius* (PALLAS, 1771). După colectare, micromamiferele (rozătoare) au fost determinate, măsurate cu şublerul şi cântărite cu un dinamometru SuperSamson (0-50 g), apoi marea majoritate au fost eliberate, iar o mică parte din ele conservate în alcool 70%.

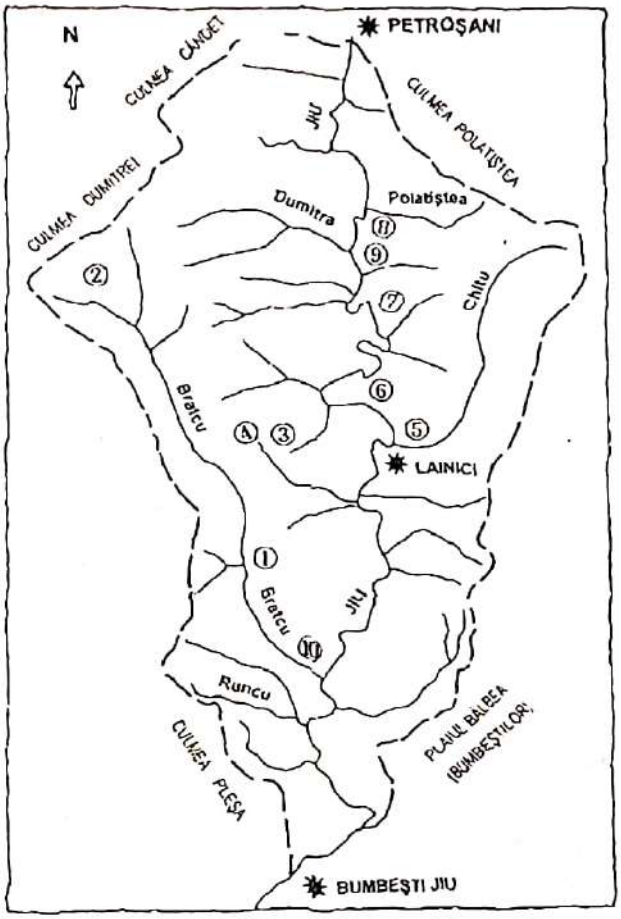

Fig. 1. Limitele geografice la viitorului Parc naţional Defileul Jiului şi principalele puncte unde am studiat.

Scanned with CamScanner

Staţiile unde am efectuat observaţii, fotografii şi am colectat material (în special nevertebrate) sunt reprezentate într-o hartă a viitorului Parc Naţional Defileul Jiului (Fig. 1), numerotate cu cifre de la 1-10: Valea Bratcului, 6. VII. 2004 (drum forestier+golul alpin) şi cursul pârului Bratcu, 6. VII. 2004 (1 – 2); cariera Meri (10); Pietrele Albe 7. VII. 2004 (7); Valea Jiului, 7.VII.2004; Valea Jiului, Casele Vămii 7. VII. 2004 (6); Valea Jiului, Lac 117, 7. VII. 2004 (7); Polatiştea, 7. VII. 2004 (8); Mănăstirea Lainici, 5- 7. VII. 2004; Schitul Locurele, 8. VII. 2004 (3); Tarniţa, 8.VII.2004 (4); Valea Chitului, 9. VII. 2004 (5); Valea Cerbului (9) (Fig.1);

Contribuţia autorilor este repartizată astfel: ANGELA PETRESCU-păsări; IORGU PETRESCU-crustacee; MARIAN RADULET -mamifere; ALEXANDRU IFTIME-scorpioni, amfibieni, reptile; CRISTINA BAN-himenoptere.

REZULTATE ŞI DISCUŢII

Scorpionii (Ordinul **EUSCORPIONES**; Familia *EUSCORPIONIDAE*)

În cadrul elementelor submediteraneene ce se găsesc în regiune, scorpionul (*Euscorpius carpathicus* LINNAEUS) este o specie de interes ştiinţific şi public, precum şi de conservare. Specia *Euscorpius carpathicus* LINNAEUS este astăzi considerată endemică în România, având în vedere că populaţiile din alte ţări balcanice au fost atribuite unor specii gemene, numele de *Euscorpius carpathicus* rămânând populaţiilor din „Carpaţii Transilvaniei" (în cazul de faţă, în accepţiunea folosită de Linné a terminologiei geografice, „Transilvania" include şi Banatul), de unde a provenit materialul descris de Linné, astăzi aflat la Londra (FET & SOLEGLAD, 2002). Populaţia din Valea Jiului aparţine, deci, unei specii endemice pe teritoriul României, ce reprezintă o prioritate în direcţia conservării. Nu în cel mult, populaţia din Valea Jiului, prin caracteristicile ei ce ţin de dispunerea trichobotriilor (important caracter taxonomic în diferenţierea speciilor genului *Euscorpius*) se constituie ca o individualitate de sine stătătoare, fiind probabilă apariţia unui fenotip relativ rar pentru specia *Euscorpius carpathicus* : 4 trichobotrii în seria *em* pe aspectul extern al patellei pedipalpului; în majoritatea populaţiilor predomină fenotipul cu 3 (V. Fet, comunicare personală).

Având în vedere aceste interesante particularităţi ale acestei populaţii, precum şi raritatea scorpionului carpatic în întregul său areal românesc (şi deci mondial) ce constă din populaţii mici şi localizate, populaţia de *Euscorpius carpathicus* din valea Jiului merită aplicarea unor măsuri stricte de protecţie, între care includerea habitatului său într-o arie protejată.

Crustacee

Amfipode (Ordinul **AMPHIPODA**)

Anterior acestui studiu nu existau date în literatura de specialitate despre crustaceele amfipode din Defileul Jiului. Am colectat material din nouă staţii din perimetrul viitorului Parc Naţional Defileul Jiului: din pârâul Bratcu, cel mai important afluent în zonă al Jiului dinspre versantul Munţilor Vâlcan, din izvoare limnocrene aflate pe Valea Bratcului, pârâiaşele acestora ajungând la marginea drumului forestier, din două izvoare limnocrene din zona Tarniţa (altitudine 750 m) în apropierea schitului Locurele, tot în Vâlcan, unul dintr-o mică poiană, altul în pădurea de fagi, cu pat de pietre; din pârâul unui izvor limnocren de pe Valea Polatiştei, afluent drept al Jiului în nordul perimetrului, pe marginea drumului forestier (pârâul Polatiştea are un curs foarte rapid, cu maluri pietroase, cu bolovani mari, fără meandre şi locuri cu ape mai line unde se poate depozita detritus vegetal, sursă de hrană pentru crustacee acvatice, crustacee şi larve de insecte), din izvoare de pe marginea şoselei care străbate defileul, între gara CFR Pietrele Albe şi Mânăstirea Lainici, pe ambele maluri ale Jiului. Cu o singură excepţie, izvoarele nu erau amenajate. Jiul, cu ape mari, era poluat cu suspensii de la exploatările carbonifere, nu prezenta nici el locuri cu depuneri de frunze moarte. Pâraiele şi izvoarele se găsesc în zone cu păduri de fag şi amestec cu alte specii, dar nu în toate, în zone cu stâncării calcaroase, fiind cunoscute formaţiuni carstice în zonă (pe valea Bratcului, Polatiştei, a Tarniţei). Nu am cercetat vreuna din grotele existente. Nu există fântâni decât la Mânăstirea Lainici şi la Schitul Locurele, dar din motive lesne de înţeles, fiind folosite ca unică sursă de apă de respectivele aşezăminte monahale, nu am luat probe şi din acestea. În proba de la izvorul amenajat de la chiliile monahilor de la Lainici de peste drum de Mânăstire nu am găsit faună (nu are bazin colector, iar în pârâiaş rezultatul a fost negativ).

Din identificări a reieşit că există o singură specie de amfipod epigeu în toate probele, *Gammarus balcanicus* SCHAFERNA, 1922 (un număr de 361 exemplare).

Această specie este considerată preglaciară (KARAMAN, 1968), care tinde să-şi recâştige arealul trecut, are plasticitate ecologică mult ridicată comparativ cu alte specii ale genului, fiind răspândită la nivelul întregii ţări, în râuri şi izvoare din Maramureş (PETRESCU, 1997, 1998) până în Dobrogea (PETRESCU, 1996); lipseşte însă în câmpie, inclusiv în Delta Dunării. A mai fost semnalată în apropiere în bazinul Motrului (PETRESCU, 1994).

Populaţiile sunt bine reprezentate. Alături de amfipode am colectat în aceleaşi probe şi larve acvatice de diverse trihoptere, plecoptere şi efemeroptere, toate, ca şi amfipodele, indicatori biologici pentru ape curate, oxigenate, cu pH neutru.

Nu am identificat specii de amfipode hipogee (Niphargidae) sau alte specii de crustacee acvatice, ca de exemplu izopodele (*Asellus aquaticus*).

Scanned with CamScanner

Decapode (Ordinul **DECAPODA**)

În paralel am încercat să descoperim în apele investigate, în Polatiştea şi Bratcu, racul de ponoare, *Austropotamobius torrentium* (SCHRANK, 1803), specie protejată de către Uniunea Europeană. Această specie este menţionată de BĂCESCU (1967) în fascicula din Fauna României ca fiind colectată din pârâul Braia-Lupeni (versantul nordic al Munţilor Vâlcan, în afara perimetrului parcului) în 1949 şi râul Tismana din Munţii Parâng (dincolo de extremitatea estică a parcului) în 1945 şi 1947. CĂLINESCU (1929) îl citează chiar din Jiu de la Lainici. Această specie are o răspândire mult mai mare în Banat şi Munţii Apuseni, în zone carstice, în ape bine oxigenate, cu conţinut important de carbonat de calciu. Absenţa sa în Jiu în punctul menţionat s-ar datora în primul rând poluării existente. Faptul că nu am găsit-o în afluenţii mai importanţi ai Jiului în perimetrul parcului în cele cinci zile de cercetare nu exclude totuşi posibilitatea existenţei ei, lucru care ar urma să fie dovedit de studii ulterioare de mai lungă durată.

Ordinul **HYMENOPTERA**

Cuprinde peste 110.000 specii, cu ecologie foarte variată. Sunt insecte terestre atât ca larve cât şi ca adulţi, unele libere *(albine, viespi, bondari, furnici)*, altele parazite ca larve *(ichneumonidele, braconidele)* sau producătoare de gale (*tenthredinidele*). În literatura de specialitate sunt semnalate doar specii din afara perimetrului viitorului Parc Naţional Defileul Jiului şi pentru că apoideele, principalii polenizatori ai plantelor, nu străbat mai mult de cca 5-6 km în căutarea hranei, m-am axat doar pe descrierea speciilor de himenoptere colectate în perioada 5-10 iulie în această arie protejată.

Himenopterele sunt grupate în două subordine: SYMPHYTA şi APOCRITA.

SYMPHYTA cuprinde himenoptere primitive, solitare, aripile având o nervaţiune complexă şi cu zbor greoi; femela prezintă ovipozitor, adaptat la perforarea lemnului şi depunerea ouălor în trunchiul copacilor morţi sau atacaţi. Sunt grupate în mai multe suprafamilii şi familii, dintre care am colectat reprezentanţi ai familiei Tenthredinidae, respectiv 5 exemplare, aparţinând la 2 specii, din genurile: ▪*Tenthredo* LINNAEUS, 1758–3 ex., Polatiştea, 7. VII. 2004; Tarniţa, 8.VII. 2004; Mănăstirea Lainici, 7.VII.2004; ▪*Tenthredopsis* A. COSTA, 1859–2 ex., Valea Bratcului, 6. VII. 2004.

Larvele speciilor de tentredinide se hrănesc cu diferite plante ierboase sau lemnoase (foioase, conifere); la unele specii, acestea mineză, la altele produc gale pe frunze (salcie, plop).

APOCRITA este un grup numeros, speciile fiind solitare şi sociale, cu ovipozitor sau ac; aripile au nervaţiune redusă iar zborul este rapid. Sunt împărţite în două grupe: Parasitica şi Aculeata.

Parasitica sunt reprezentate în materialul colectat de noi prin 13 exemplare din 8 specii, aparţinând la:

- Fam. ICHNEUMONIDAE (11 ex.), Valea Bratcului, 6. VII. 2004; Pietrele Abe, Valea Jiului, 7. VII. 2004; Polatişte, 7.VII:2004;
- Fam. BRACONIDAE (2 ex.), Valea Bratcului, 6. VII. 2004.

Larvele acestor himenoptere primesc hrană animală, parazitând diverse specii de insecte, păianjeni şi alte artropode, dezvoltându-se pe seama unui singur individ gazdă. Fac parte dintre insectele parazitoide, cu *rol* foarte important în natură în combaterea biologică a insectelor dăunătoare şi menţinerea echilibrului ecologic.

Aculeata sunt himenoptere al căror ovipozitor s-a transformat într-un ac legat de o glandă cu venin, cu rol în paralizarea prăzii sau apărare; sunt reprezentate prin **227** exemplare, din **3** suprafamilii:

1. Suprafamilia CHRYSIDOIDEA, familia CHRYSIDIDAE (1ex.), Mănăstirea Lainici, 7.VII.2004; numite şi viespi aurii, datorită coloritului lor frumos, cu luciu metalic; femela depune ouăle în cuibul altor himenoptere, ale căror rezerve de hrană şi larve le consumă..

2. Suprafamilia VESPOIDEA (95 ex.):

- Fam. FORMICIDAE (88 ex.), cuprinde furnicile, printre cele mai răspândite insecte sociale, omnivore şi cu polimorfism accentuat: ▪*Camponotus* MAYR, 1861 – 2 ex., Tarniţa, Schitul Locurele, 8.VII:2004; Valea Chitu, 9.VII.2004; ▪*Lasius* FABRICIUS, 1804 - 2 ex., Polatişte, 7.VII.2004; ▪alte formicide – 86 ex., Valea Bratcului, 6.VII.2004, Polatişte, 7.VII.2004, Mănăstirea Lainici, 7.VII.2004, Tarniţa, 8.VII.2004 ;
- Fam. POMPILIDAE (2 ex. din 2 specii), numite şi viespi de păianjen, deoarece fac în cuibul lor provizii de păianjeni, la fel ca alte vespide; adulţii se hrănesc cu nectar: ▪*Priocnemis* SCHIOEDTE 1837 – Tarniţa, 9. VII. 2004
- Fam. VESPIDAE:
  - Subfam. VESPINAE , cuprinde viespile sociale: ▪*Dolichovespula sylvestris* (SCOPOLI, 1763) – 1 ex., Valea Bratcului, 6.VII. 2004; specie mult răspândită; ▪*Vespa crabro* LINNAEUS, 1758 – 2 ex., Valea Chitului, 9.VII. 2004; este cea mai mare viespe din Europa, care trăieşte în colonii; preferă pajiştile şi pădurile de stejar, dar se întâlneşte şi în apropierea locuinţelor.
  - Subfam. EUMENINAE, cuprinde viespile solitare: ▪*Eumenes unguiculatus* (VILLERS, 1789) – 2 ex., Valea Jiului, km 117, 7. VII. 2004; îşi construieşte cuib din tencuială făcută cu pământ şi nisip, pe care îl fixează de stânci.

3. Suprafamilia APOIDEA (131 ex.):

Scanned with CamScanner

• Fam. COLLETIDAE - 15 ex., 2 genuri: •*Prosopis* FABRICIUS, 1804 – 7 ex., Valea Bratcului, 6. VII. ...Valea Jiului, km 117, 7.VII.2004, Schitul Locurele, 8. VII. 2004; majoritatea speciilor comune se întâlnesc în ...şi fac cuibul în tulpini goale sau în cuiburi părăsite; •*Colletes* LATREILLE, 1802 – 8 ex., din specia; •*Colletes* ...SMITH, 1846 - Mănăstirea Lainici, 7. VII. 2004, Polatişte, 7.VII.2004, Schitul Locurele, 8. VII. 2004, ...Chitu, 9. VII. 2004; cuib în pământ sub formă de galerii;

• Fam. ANDRENIDAE - 9 ex. din genul *Andrena* FABRICIUS, 1775 Valea Bratcului, 6. VII. 2004, ...ţte, 7. VII. 2004, Valea Chitu, 9. VII. 2004; cuib în pământ, în terenuri nisipoase;

• Fam. HALICTIDAE – 26 ex. din genul *Halictus*, LATREILLE 1804:

•*Halictus malachurus* KIRBY, Valea Jiului, km 117, 7.VII.2004

•alte specii - Valea Bratcului, 6. VII. 2004, Polatişte, 7. VII. 2004, Valea Chitu, 9. VII. 2004. Valea Jiului, km 117, 7. VII. 2004, Mănăstirea Lainici, 7. VII. 2004; adesea femelele îşi fac cuibul pe aceeaşi porţiune de teren.

Aceste 3 familii de apoidee sunt albine primitive, cu glosa scurtă, peri colectori mai slab dezvoltaţi, cu cuib ...mai adesea în pământ.

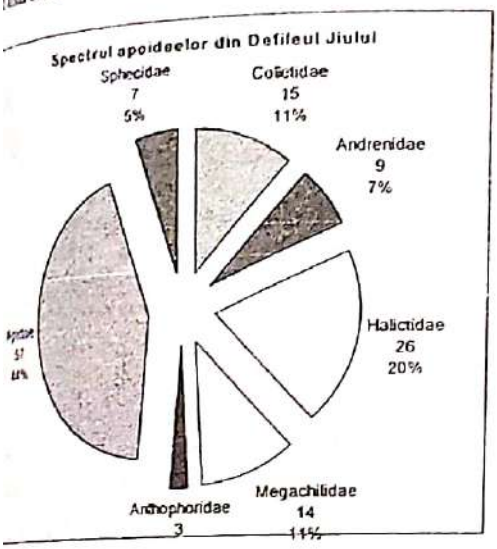

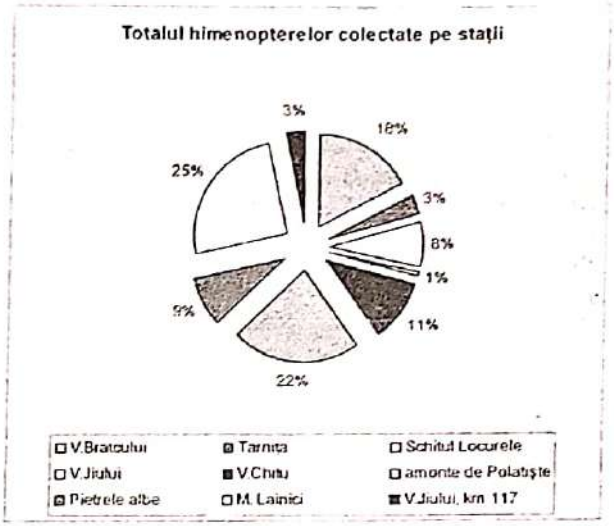

...2. Ponderea Apoideelor în materialul colectat în Defileul Jiului în 2004

Fig. 3. Totalul himenopterelor colectate pe staţii

• Fam. MEGACHILIDAE – 14 ex., colectează polenul cu partea ventrală a abdomenului:
•*Osmia* PANZER, 1806 - Valea Bratcului, 6. VII. 2004, Polatişte, 7. VII. 2004, Schitul Locurele, 8. VII. 2004, 6 ♂♂ ; •*Osmia cerinthidis* F. MOR.; •*Megachile* LATREILLE, 1802 - Valea Bratcului, 6. VII. 2004, 2 ♂♂ ; •*Chelostoma* LATREILLE, 1809 - Mănăstirea Lainici, 7. VII. 2004, 1 ♀; Valea Bratcului, 6. VII. 2004, 2 ♂♂ ; •*Heriades* SPINOLA, 1808 - Valea Chitu, 9. VII. 2004, 1♀, 1♂; •*Heriades truncorum* (LINNAEUS, 1758); •*Hoplitis* KLUG, 1807 – Polatişte, 7. VII. 2004, 1♂.

• Fam. ANTHOPHORIDAE – 3 ex. din genurile: •*Nomada* SCOPOLI, 1770 - Valea Chitu, 9. VII. 2004,

•*Anthophora* LATREILLE, 1803: •*Anthophora bimaculata* PANZER 1798, Schitul Locurele, 8.VII.2004, 1♂ ; •*Anthophora retusa meridionalis* (PEREZ,1879), Tarniţa, 9. VII. 2004, 1♀.

• Fam. APIDAE – 57 ex. din 3 genuri, 5 specii: *Bombus* LATREILLE, 1802; *Apis mellifera* LINNAEUS, ...*Xylocopa* LATREILLE, 1802; •*Xylocopa valga* GERSTAECKER, 1872

Ultimele 3 familii de apoidee se deosebesc de cele anterioare prin perfecţionarea armăturii bucale şi prin ...tatea instinctului de construire a cuibului; sunt unii din cei mai importanţi polenizatori ai plantelor.

• Fam. SPHECIDAE – 7 ex. din genurile: *Cerceris* LATREILLE, 1802; *Sceliphron* KLUG, 1801; ...*philo* KIRBY, 1798; *Ammophila sabulosa* (LINNAEUS, 1758)

Membrii acestei familii fac provizii de hrană animală; se mai numesc şi viespi săpătoare pentru că multe ...şi sapă galerii în pământ, întâlnindu-se în locurile însorite, nisipoase.

Numărul relativ mic de specii de himenoptere colectate poate fi explicat prin următoarele:
...rezultatul interacţiunii unui complex de factori, a căror manifestare este influenţată de acţiunea omului, astfel, ...ea de substanţe pesticide în controlul dăunătorilor animali şi vegetali, distrugerea unor habitate care asigură ...construire a cuiburilor, de iernare, diminuarea florei spontane, a dus la scăderea diversităţii biocenozelor şi,

Scanned with CamScanner

implicit, a efectivelor de polenizatori şi perturbarea echilibrului relativ dintre efectivele populaţiilor speciilor dăunătoare şi cele parazitoide, prădătoare, care contribuie la scăderea efectivelor acestora;
- Marea diversitate de adaptări determinată de: biotopuri diferite, diverse momente ale zilei şi ale anului când sunt ele active, prezenţa prădătorilor.

Amfibieni şi Reptile (Clasa **AMPHIBIA** şi **REPTILIA**)

După cum este de aşteptat într-o regiune care îmbină biotopi de tip montan şi biotopi marcaţi de influenţe submediteraneene, herpetofauna este bogată şi diversă.

Lista de mai jos, ce cuprinde speciile cunoscute din regiune până în prezent, precum şi statutul lor de ocrotire, a fost alcătuită pe baza mai multor surse: date bibliografice (FUHN, 1960; FUHN şi VANCEA, 1961), date din colecţiile MNINGA, observaţii, fotografii şi colectări din deplasarea în teren din iulie 2004.

Tabel 1. Amfibieni şi reptile din Defileul Jiului.

Specia	Prezenţa în zonă	Legea 462/2001	IUCN	Conv. Berna	CEE Habitate/ Natura 2000	Cartea Roşie România
Salamandra salamandra	cert	4		III		VU
Triturus cristatus	cert	3,4	LR/cd	II	II, IV	VU
Triturus vulgaris	cert		-	III		VU
Triturus alpestris	cert	3		III		VU
Bombina variegata	cert (şi 2004)	3,4		II	II, IV	NT
Hyla arborea	cert	3,4	NT	II	IV	VU
Bufo bufo	cert	3		III		NT
Rana ridibunda	cert	5		III		LC
Rana esculenta	cert	5		III		LC
Rana dalmatina	cert	5		II	IV	VU
Rana temporaria	cert (şi 2004)	5		III		VU
Testudo hermanni	posibil (2004)	3,4	NT	II	II, IV	EN
Lacerta viridis	cert	4		II	IV	LC
Lacerta agilis	cert	4		II	IV	LC
Lacerta vivipara	cert			III		LC
Podarcis muralis	cert (şi 2004)	4		II	IV	VU
Anguis fragilis	cert (şi 2004)			III		VU
Natrix natrix	cert			III		LC
Natrix tesselata	cert	4		II	IV	VU
Elaphe longissima	cert (şi 2004)	4		II	IV	VU
Coronella austriaca	cert	4		II	IV	VU
Vipera berus	probabil	4		III		EN
Vipera ammodytes	posibil	4		II	IV	EN

Legenda: IUCN (nivel global) şi Cartea Roşie (nivel naţional): LC = preocupare minimă (Least Concern); LR/cd = risc redus, dependent de măsurile de conservare (Lower Risk/ conservation dependent); NT = aproape ameninţat (Near Threatened); VU = vulnerabil (Vulnerable); EN = periclitat (Endangered).
Convenţia de la Berna: II = anexa II (specii strict protejate); III = anexa III (specii protejate)
Directiva Habitate a CEE/ Natura 2000: II = anexa II (specii ale căror populaţii necesită declararea de arii protejate speciale); IV = anexa IV (specii strict protejate)
Legea 462/2001: 3 = anexa 3 (specii ale căror populaţii necesită declararea de arii protejate speciale); 4= anexa 4 (specii strict protejate); 5 = anexa 5 (specii a căror prelevare din natură necesită un plan de management).

Păsări (Clasa **AVES**)

În lucrările de specialitate din literatura ornitologică sunt foarte puţine referiri la această zonă, toate publicate acum 30 de ani (POPESCU, 1969 şi 1971 a, b, c, d, e), iar pentru păsările colectate de aici aflate în colecţiile ornitologice ale muzeelor din Bucureşti şi Craiova, şi ale căror date sunt de referinţă, există numai două cataloage (PAPADOPOL & TĂLPEANU, 1979; BAZILESCU şi col., 1980) în care găsim câteva exemplare colectate din această zonă.

Luând în considerare cele câteva date bibliografice, care îţi menţin actualitatea şi rezultatele cercetărilor noastre constatăm că în zona ocrotită din defileul Jiului sunt 128 de speciide păsări

Cele 128 de specii observate în Munţii Parâng- Vâlcan aparţin la 12 ordine şi 34 de familii (din care ordinul Passeriformes cuprinde 21 de familii); 60 de specii de păsări din această listă (Tab. 2) sunt cuibăritoare

Scanned with CamScanner

...are, 10 specii sunt migratoare parţiale, iar 57 sunt cuibăritoare sedentare, 9 specii sunt oaspeţi de iarnă, iar 2 ...a fost observate în zonă numai în tranzit, în perioada de migraţii.

În ceea ce priveşte situaţia efectivelor populaţiilor acestor specii, 94 de specii au statut sigur pe plan ...ar, iar 24 specii sunt în anexa I şi 11 specii în anexa II a Directivei păsărilor 79/409. De pe lista I a directivei ...or 5 specii găsite aici sunt rare (*Aquila chrysaetos, Aquila pomarina, Falco peregrinus, Circaetus gallicus, ...a nigra*). 10 specii sunt vulnerabile (*Ciconia ciconia, Milvus migrans, Falco vespertinus, Coturnix coturnix, ...ctus, Asio flammaeus, Phoenicurus phoenicurus, Emberiza cia, Emberiza hortulana*), iar alte 19 specii sunt în ...(*Falco subbuteo, Streptopelia turtur, Picus viridis, Picus canus, Picoides tridactylus, Hirundo rustica, ...ata striata, Lanius collurio, etc.*). O altă serie de păsări, deşi sunt considerate ca având efectiv stabil la nivel ...ani sunt cuprinse pe lista roşie din România (*Aquila chrysaetos, Ciconia alba* şi *Ciconia nigra*). Acvila de ...(*Aquila chrysaetos*) este specie rară atât în Europa cât şi în România. Efectivul estimat la nivel naţional este ...perechi. Din păcate berzele (*Ciconia alba* şi *Ciconia nigra*), devin tot mai puţin numeroase. Asanarea ...e umede, a mlaştinilor şi bălţilor le privează pe berze de posibilitatea de a-şi procura hrana şi de aceea le ...tot mai des în lungul apelor curgătoare şi în ţinuturi de la periferia munţilor, relativ mai umede şi mai bogate ...ale mărunte (broaşte, viermi, insecte, larve de insecte acvatice, etc.), care constituie principala lor hrana.

Privind această listă de păsări prin oglinda legii 462/2001, care aduce reglementări privind regimul ariilor ...protejate şi conservarea habitatelor naturale a florei şi faunei sălbatice, observăm că 86 de specii din cele ...servate au nevoie de protecţie strictă, 25 de specii necesită pentru protecţie şi ocrotirea habitatului lor ...e, (în cazul ariei propuse pentru protecţie, Defileul Jiului, pădurile de fag seculare cu ecosistemele atipice pe ...e înglobează), iar 12 specii de păsări necesită atât protecţia lor cât şi cea a habitatului în care trăiesc.

Tabel 2. Păsări din Defileul Jiului şi statutul lor în diferite convenţii internaţionale.

Nr. Crt.	SPECIA		SPEC category	European threat status	Birds directive	Bern Convention	Bonn Convention	Legea 462/2001	Observaţii
	Ciconia nigra	NM	3	R	I	II	II	H	1
	Ciconia ciconia	NM	2	V	I	II	II	H	1
	Milvus milvus	T	4	S	I	II	II	H	1
	Circaetus gallicus	NM	3	R	I	II	II	HP	1
	Accipiter nisus	W	-	S	-	II	II	P	1
	Accipiter gentilis	NS	-	S	-	II	II	P	1
	Buteo lagopus	W	-	S	-	II	II	P	1
	Buteo buteo	NS	-	S	-	II	II	P	1, 2
	Aquila pomarina	NM	3	R	I	II	II	HP	1
10.	*Aquila chrysaetos*	NM	3	R	I	II	II	HP	1, 2
11.	*Falco subbuteo*	NM	-	S	-	II	II	P	1
12.	*Falco tinnunculus*	NM	3	D	-	II	II	P	1, 2
13.	*Falco peregrinus*	T	3	R	I	II	II	H	1
14.	*Falco vespertinus*	NM	3	V	-	II	II	H	1
15.	*Perdix perdix*	NS	3	V	II/III	III	-	C	1
16.	*Tetrastes bonasia*	NS	-	S	I	III	-	C	1, 2
17.	*Tetrao urogallus*	NS	3	(S)	I	II	-	C	1
18.	*Coturnix coturnix*	NM	3	V	-	III	II	C	1
19.	*Phasianus colchicus*	NS	-	S	-	III	-	C	1
20.	*Charadrius dubius curonicus*	NM	-	(S)	-	II	II	P	1, 2
21.	*Vanellus vanellus*	NM	-	(S)	-	III	II		1
22.	*Actitis hypoleucos*	NM	-	S	-	II	II	P	1
23.	*Columba palumbus*	NS	4	S	II/II	III	-	C	1, 2
24.	*Columba oenas*	NS	4	S	II	III	-	C	1, 2
25.	*Streptopelia decaocto*	NS	-	(S)	-	III	-	C	1
26.	*Streptopelia turtur*	NM	3	D	II	III	-	C	1
27.	*Cuculus canorus*	NM	-	S	-	III	-	P	1, 2
28.	*Bubo bubo*	NS	3	V	I	II	-	H	1, 2
29.	*Otus scops*	NM	2	(D)	-	II	-	P	1
30.	*Athene noctua*	NS	3	D	-	II	-	P	1
31.	*Strix aluco*	NS	4	S	-	II	-	P	1, 2

Scanned with CamScanner

32.	*Strix uralensis*	W	-	(S)	-	II	-	P	1
33.	*Asio flammeus*	W	3	(V)	I	II	-	HP	1
34.	*Asio otus*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
35.	*Caprimulgus europaeus*	NM	2	(D)	I	II	-	H	1
36.	*Apus apus*	NM	-	S	-	III	-	P	1, 2
37.	*Apus melba*	NM	-	(S)	-	II	-	P	1
38.	*Alcedo atthis*	NS	3	D	I	II	-	HP	1
39.	*Upupa epops*	NM	-	S	-	II	-	P	1
40.	*Jynx torquilla*	NM	3	D	-	II	-	H	1
41.	*Dendrocopos major*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
42.	*Dendrocopos syriacus*	NS	4	(S)	I	II	-	HP	1
43.	*Dendrocopos medius*	NS	4	S	I	II	-	HP	1, 2
44.	*Dendrocopos leucotos*	NS	-	S	I	II	-	HP	1
45.	*Dendrocopos minor*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
46.	*Dryocopus martius*	NS	-	S	I	II	-	HP	1, 2
47.	*Picus viridis*	NS	2	D	-	II	-	P	1
48.	*Picus canus*	NS	3	D	I	II	-	H	1, 2
49.	*Picoides tridactylus*	NS	3	D	I	II	-	H	1, 2
50.	*Eremophila alpestris flava*	W	-	(S)	-	II	-	H	1
51.	*Eremophila alpestris balcanica*	NM	-	(S)	-	II	-	H	1
52.	*Galerida cristata*	NS	3	(D)	-	III	-	C	1
53.	*Alauda arvensis*	NM	3	V	II	III	-	P	1
54.	*Riparia riparia*	NM	3	D	-	II	-	P	1
55.	*Hirundo rustica*	NM	3	D	-	II	-	P	1, 2
56.	*Delichon urbica*	NM	-	S	-	II	-	P	1, 2
57.	*Oriolus oriolus*	NM	-	S	-	II	-	P	1
58.	*Garrulus glandarius*	NS	-	(S)	-	III	-	C	1, 2
59.	*Pica pica*	NS	-	S	-	III	-	C	1, 2
60.	*Nucifraga caryocatactes*	NS	-	(S)	-	II	-	P	1, 2
61.	*Corvus monedula*	NS	4	(S)	-	X	-	C	1
62.	*Corvus frugilegus*	NS	-	S	-	III	-	C	1
63.	*Corvus corone*	NS	-	S	-	III	-	C	1
64.	*Corvus corax*	NS	-	(S)	-	III	-	P	1, 2
65.	*Parus palustris*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
66.	*Parus montanus*	NS	-	(S)	-	II	-	P	1
67.	*Parus lugubris*	NS	4	(S)	-	II	-	P	1
68.	*Parus cristatus*	NS	4	S	-	II	-	P	1
69.	*Parus caeruleus*	NS	4	S	-	II	-	P	1, 2
70.	*Parus major*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
71.	*Aegithalos caudatus*	NS	-	S	-	III	-	P	1
72.	*Sitta europaea*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
73.	*Certhia familiaris*	NS	-	S	-	II	-	P	1
74.	*Tichodroma muraria*	NS	-	(S)	-	II	-	P	1
75.	*Cinclus cinclus aquaticus*	NS	-	(S)	-	II	-	P	1, 2
76.	*Troglodytes troglodytes*	NS	-	S	-	III	-	P	1, 2
77.	*Saxicola rubetra*	NM	4	S	-	II	II	P	1
78.	*Saxicola torquata*	NM	3	(D)	-	II	II	P	1
79.	*Oenanthe oenanthe*	NM	-	S	-	II	II	P	1
80.	*Monticola saxatilis*	NM	3	(D)	-	II	II		1
81.	*Phoenicurus ochruros*	NM	-	S	-	II	II	P	1, 2
82.	*Phoenicurus phoenicurus*	NM	2	V	-	II	II	P	1, 2
83.	*Erithacus rubecula*	NM	4	S	-	II	II	P	1, 2
84.	*Luscinia luscinia*	NM	4	S	-	II	II	P	1
85.	*Luscinia megarhynchos*	NM	4	(S)	-	II	II	P	1
86.	*Turdus pilaris*	NS	4	S	II	III	II	C	1
87.	*Turdus torquatus*	NM	4	S	-	II	II		1
88.	*Turdus iliacus*	W	4	S	II	III	II	C	1
89.	*Turdus viscivorus*	NM	4	S	II	III	II	C	1

Scanned with CamScanner

90.	*Turdus philomelos*	NM	4	S	II	III	II	C	1, 2
91.	*Turdus merula*	NM	4	S	II	III	II		1, 2
92.	*Hippolais icterina*	NM	4	S	-	II	II	P	1
93.	*Sylvia atricapilla*	NM	4	S	-	II	II	P	1
94.	*Sylvia communis*	NM	4	S	-	II	II	P	1
95.	*Phylloscopus sibilatrix*	NM	4	(S)	-	II	II	P	1,2
96.	*Phylloscopus collybita*	NM	-	(S)	-	II	II	P	1, 2
97.	*Phylloscopus trochilus*	NM	-	S	-	II	II	P	1
98.	*Muscicapa striata*	NM	3	D	-	II	II	P	1, 2
99.	*Ficedula parva*	NM	-	(S)	I	II	II	HP	1
100.	*Ficedula albicollis*	NM	4	S	I	II	II	HP	1
101.	*Prunella modularis*	NS	4	S	-	II	-	P	1
102.	*Prunella collaris*	NS	-	(S)	-	II	-	P	1, 2
103.	*Regulus regulus*	NS	4	(S)	-	II	II	P	1
104.	*Regulus ignicapillus*	NS	4	S	-	II	II	P	1, 2
105.	*Anthus trivialis*	NM	-	S	-	II	-		1
106.	*Anthus spinoletta*	NM	-	S	-	II	-		1
107.	*Motacilla cinerea cinerea*	NM	-	(S)	-	II	-	P	1, 2
108.	*Motacilla alba alba*	NM	-	S	-	II	-	P	1, 2
109.	*Lanius collurio*	NM	3	(D)	I	II	-	H	1, 2
110.	*Lanius minor*	NM	2	(D)	I	II	-		1
111.	*Lanius excubitor excubitor*	W	3	D	-	II	-		1
112.	*Sturnus vulgaris*	NM	-	S	-	III	-	C	1, 2
113.	*Passer montanus*	NS	-	S	-	III	-		1, 2
114.	*Passer domesticus*	NS	-	S	-	III	-		1, 2
115.	*Fringilla coelebs*	NM	4	S	-	II	-	P	1, 2
116.	*Fringilla montifringilla*	W	-	S	-	III	-	P	1
117.	*Carduelis spinus*	W	-	(S)	-	III	-	P	1
118.	*Carduelis carduelis*	NS	-	(S)	-	II	-	P	1, 2
119.	*Carduelis chloris*	NS	4	S	-	II	-	P	1, 2
120.	*Carduelis cannabina*	NM	4	S	-	II	-	P	1
121.	*Loxia curvirostra*	NS	-	S	-	II	-	P	1
122.	*Pyrrhula pyrrhula*	NS	-	S	-	III	-	P	1
123.	*Coccothraustes coccothraustes*	NS	-	S	-	II	-	P	1, 2
124.	*Emberiza calandra*	NM	4	(S)	-	III	-	P	1
125.	*Emberiza cia*	NS	3	V	-	II	-	HP	1, 2
126.	*Emberiza citrinella*	NS	4	(S)	-	II	-	P	1
127.	*Emberiza cirlus*	NM	4	(S)	-	II	-	P	1
128.	*Emberiza hortulana*	NM	2	(V)	I	III	-	P	1, 2

NM - cuibăritoare migratoare; NS - cuibăritoare sedentare; W - oaspeţi de iarnă sau migratoare; T - tranzit
SPEC category: 1. specii ameninţate; 2. specii concentrate în Europa cu un statut de conservare nefavorabil; 3. specii care nu sunt concentrate în Europa cu un statut de conservare nefavorabil; 4. specii concentrate în Europa cu un statut de conservare favorabil
European Thrented status: E-specii în pericol; V-vulnerabile; R-rare; D-în declin; S-statut sigur; ()-statut provizoriu (temporar)
EC Birds Directive (79/409/ECC)
Legea 462 /2001-pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 236./2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice (P- specii de păsări care necesită o protecţie strictă, II-specii de păsări a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare şi a ariilor de protecţie specială avifaunistică, HP-specii de păsări care necesită protejarea sapeciei, dar şi a habitatului specific)
Observaţii: 1-specii de păsări observate de MIRCEA POPESCU; 2- specii de păsări observate de ANGELA PETRESCU

Mamifere (Clasa **MAMMALIA**)

Mamiferele mari (urs, lup, cerb, căprior, capră neagră, mistreţ) sunt uşor de observat şi determinat, de aceea de sunt bine cunoscute atât de localnici, cât şi de silvicultori. În schimb, micromamiferele sunt mai puţin cunoscute şi de aceea cercetările noastre s-au îndreptat spre acest grup.

În literatura de specialitate nu se aminteşte despre prezenţa micromamiferelor (Insectivore, Chiroptere, Rozătoare) în Defileul Jiului.

Scanned with CamScanner

MURARIU (2000) citându-l pe CĂLINESCU (1931) semnalează prezenţa vidrei - *Lutra lutra* (LINNAEUS, 1758) pe Valea Sadului, a ursului *Ursus arctos* LINNAEUS, 1758 pe Valea Jiului şi în Munţii Vâlcan, a cerbului *Cervus elaphus* LINNAEUS, 1758, la Lainici.

În colecţia de mamifere a Muzeului "Grigore Antipa", ca şi a Muzeului Olteniei (BAZILESCU et col, 1980) nu există exemplare colectate sau cercetate din această zonă.

Prezenţa celor 3 specii de rozătoare *Apodemus sylvaticus* (LINNAEUS, 1758), *Apodemus flavicollis* (Melchior, 1834); *Apodemus agrarius* (PALLAS, 1771) este explicabilă deoarece în mare parte Parcul Naţional "Defileul Jiului" include păduri de foioase cu fag (*Fagus silvatica*), frasin (*Fraxinus excelsior*), arin (*Alnus glutinosa*), carpen (*Carpinus betula*), ulm (*Ulmus montana*), mesteacăn (*Betula verrucosa*), alun (*Corylus avelana*), jugastru (*Acer campestre*), mai puţine exemplare de stejar (*Quercus sp.*), păduri mixte şi conifere

Şoarecele de pădure *Apodemus sylvaticus* (LINNAEUS, 1758) şi şoarecele gulerat *Apodemus flavicollis* (MELCHIOR, 1834) populează, mai ales, pădurile de foioase (fag, stejar), mixte, dar şi tufişurile. Fapt confirmat pe teren, noi semnalând prezenţa lor pe Valea Bratcu, amonte cca. 5 km. (pe drumul strategic) (7 VII 2004), iar pe Valea Jiului (în apropiere de Mânăstirea Lainici) (6 VII 2004), în liziera pădurii (cu pini – *Pinus silvestris*, urzici – *Urtica dioica* şi rugi de mur – *Rubus hirtus*), în liziera pădurii, din aproprierea campingului, (cu mesteceni) ca şi pe Valea Cerbului (în aprorierea pârâului, cu urzici şi rugi de mur) (8 VII 2004).

Şoarecele cu dungă *Apodemus agrarius* (PALLAS, 1771) preferă biotopi mai umezi, malurile apelor cu vegetaţie bogată, zăvoaiele şi atinge altitudini de 1000-1200 m. Noi am stabilit prezenţa sa numai pe Valea Bratcu, amonte cca. 2 km cariera Meri, (7 VII 2004) într-o zonă însorită, cu vegetaţie bogată alcătuită, printre altele din urzici, mentă sălbatică (*Mentha longifolia*), rugi de mur.

Din relatarea călugărilor de la Mânăstirea Lainici în anii trecuţi clopotniţa bisericii adăpostea o colonie de lilieci. Semnalarea este foarte importantă, având în vedere că toate speciile de lilieci (Chiroptera) din România sunt incluşi în Cartea Roşie. Liliecii din România sunt mamifere insectivore. Ei consumă fluturi, gândaci, muşte, ţânţari, dintre care unii sunt foarte dăunători, atât pentru om cât şi pentru păduri sau culturi. Pe de altă parte guano este un îngrăşământ foarte apreciat în agricultură.

Tabel 3. Mamifere protejate din Defileul Jiului

Nr. crt	Specia	Convenţia de la Berna – Legea nr. 13/1993		Convenţia CITES – Legea nr. 69/1994
		Strict protejate	protejate	
1.	*Rhinolophus ferrumequinum* (SCHREBER, 1774)	X		
2.	*Myotis myotis* (BORKHAUSEN, 1797)	X		
3.	*Myotis blythii* (TOMES, 1857)	X		
4.	*Miniopterus schreibersi* (KUHL, 1819)	X		
5.	*Myoxus glis* (LINNAEUS, 1766)		X	
6.	*Muscardinus avellanarius* (LINNAEUS, 1758)		X	
7.	*Dryomys nitedula* (PALLAS, 1778)		X	
8.	*Ursus arctos* LINNAEUS, 1758	X		X
9.	*Lutra lutra* (LINNAEUS, 1758)	X		X
10.	*Martes martes* (LINNAEUS, 1758)		X	
11.	*Felis silvestris* SCHREBER, 1775	X		
12.	*Lynx lynx* (LINNAEUS, 1758)		X	
13.	*Cervus elaphus* LINNAEUS, 1758		X	
14.	*Capreolus capreolus* (LINNAEUS, 1758)		X	
15.	*Rupicapra rupicapra* LINNAEUS, 1758		X	X

Cu ajutorul observaţiilor am stabilit prezenţa şi a altor specii ca: *Talpa europaea* LINNAEUS, 1758 (pe Valea Chitu) (9 VII 2004), *Sciurus vulgaris* LINNAEUS 1758 (la Tarniţa) (9 VII 2004). Brigadierul silvic Păinişoară Ion susţine că pe Valea Bratcu există ursul (*Ursus arctos* LINNAEUS, 1758).

Lucrătorii silvici susţin că în perimetrul parcului sunt prezente şi următoarele specii de mamifere: *Vulpes vulpes* (LINNAEUS, 1758), *Ursus arctos* LINNAEUS, 1758, *Martes martes* (LINNAEUS, 1758), *Martes foina* (ERXLEBEN, 1777), *Felis silvestris* SCHREBER, 1775; *Sus scrofa* LINNAEUS, 1758; *Cervus elaphus* LINNAEUS, 1758; *Capreolus capreolus* (LINNAEUS, 1758); *Rupicapra rupicapra* LINNAEUS, 1758.

Suprafaţa mare a pădurilor, posibilităţile mari de hrănire asigură condiţii favorabile şi pentru chiţcani din genurile *Sorex*, *Neomys*; a nevăstuicii – *Mustela nivalis* LINNAEUS, 1766; a pârşilor: pârşul cu coada stufoasă –

Scanned with CamScanner

Dryomys nitedula (PALLAS, 1778); pârşul mare – *Myoxus glis* (LINNAEUS, 1766); pârşul de alun – *Muscardinus avellanarius* (LINNAEUS, 1758).

Lucrători silvici ne-au semnalat prezenţa, vidrei (*Lutra lutra* LINNAEUS, 1758) pe pârâul Sadu în amonte de Uzina Mecanică Sadu. Este posibil ca în viitorul apropiat vidra să revină pe teritoriul viitorului Parc Naţional "Defileul Jiului", având în vedere că în urmă cu câţiva ani exista şi pe râul Jiu, că pârâul Sadu se află la limita viitorului parc, că pâraiele din apropiere sunt bine populate cu peşte, că turismul este puţin dezvoltat şi că nu există aşezări umane mari.

Absenţa din colectările noastre a celor două specii sinantrope, şoarecele de casă - *Mus musculus* LINNAEUS, 1766 şi a şobolanului cenuşiu - *Rattus norvegicus* (BERKENHOUT, 1769) este favorabilă, având în vedere că aceste specii de obicei le înlocuiesc pe cele "sălbatice".

CONCLUZII

Cercetările noastre în perimetrul viitorului Parc Naţional Defileul Jiului din 2004, au arătat prezenţa certă a speciei *Euscorpius carpathicus* (Linnaeus, 1767), endemică în Carpaţii din România. Mai mult, populaţia din Valea Jiului, prin caracteristicile ei ce ţin de dispunerea trichobotriilor (important caracter taxonomic în diferenţierea speciilor genului *Euscorpius*) se constituie ca o individualitate de sine stătătoare, fiind purtătoare a unui fenotip relativ rar pentru specia *Euscorpius carpathicus* (4 trichobotrii în seria *em* pe aspectul extern al patellei pedipalpului; în majoritatea populaţiilor predomină fenotipul cu 3).

În toate apele tributare Jiului, din perimetrul studiat am găsit specia *Gammarus balcanicus* SCHAFERNA, 1922, specie preglaciară cu plasticitate ecologică mare, dar care este indicator biologic pentru ape curate, nepoluate, cu pH neutru.

Herpetofauna este bogată şi diversă; din acest grup am observat 12 specii de reptile, 11 specii de amfibieni .

Păsările formează grupul cel mai bine studiat din această zonă. În decursul a 40 de ani au fost observate 128 specii din care: 94 specii au statut sigur din punct de vedere al efectivului populaţiilor, 34 specii sunt cuprinse în Anexa I a Directivei Păsărilor a Uniunii Europene.

Considerăm că, pentru această zonă, este necesară protecţia mamiferelor incluse în Cartea Roşie: chiţcanii (*Sorex, Neomys*), pârşii, ursul, râsul, vidra, cerbul, căpriorul, capra neagră; limitarea turismului, păşunatului; protecţia tuturor biotopurilor care asigură supravieţuirea mamiferelor; protecţia tuturor peşterilor ca şi a liliecilor (Chiroptera) prezenţi în ele. În Defileul Jiului şi pe Valea Bratcu există 59 de peşteri şi grote cu o lungime cuprinsă între 11-825 m. Cele mai numeroase (49) şi mai mari sunt pe Valea Bratcu; este necesară interzicerea defrişărilor masive, având în vedere că unele specii ca: liliecii (Chiroptera), pârşul de stejar – *Eliomys quercinus* (LINNAEUS, 1758), pârşul cu coada stufoasă - *Dryomys nitedula* (PALLAS, 1778); pârşul mare - *Myoxus glis* (LINNAEUS, 1766); pârşul de alun - *Muscardinus avellanarius* (LINNAEUS, 1758), jderul de copac - *Martes martes* (LINNAEUS, 1758), pisica sălbatică - *Felis silvestris* SCHREBER, 1775; râsul – *Lynx lynx* (LINNAEUS, 1758), cerbul - *Cervus elaphus* LINNAEUS, 1758; căpriorul - *Capreolus capreolus* (LINNAEUS, 1758) etc. sunt dependente de păduri, care le asigură hrană şi adăpost.

MULŢUMIRI

Autorii mulţumesc d-lui dr. CRISTIAN STOICULESCU, cercetător principal I la Institutul de Cercetări şi Amenajări Silvice, conducerii Direcţiei Silvice din judeţul Gorj pentru sprijinul logistic şi direcţiunii Muzeului "Grigore Antipa" pentru colaborare şi înţelegere, fără de care acest studiu nu ar fi fost posibil.

BIBLIOGRAFIE

BAZILESCU E., SORESCU C., CRUCE M., POPESCU M. 1980. *Catalogul sistematic al colecţiilor de vertebrate din Muzeul Olteniei*. Studii şi Comunicări. Muzeul Olteniei. Ştiinţele Naturii 3: 362.

BĂCESCU, M. 1967. *Decapoda*. În: *Fauna Republicii Socialiste România*. Editura Academiei Bucureşti. 4 (9): 209-215.

CĂLĂUŞU S., DOBREANU E., MANOLACHE C. 1955. *Amphipoda*. În: *Fauna Republicii Populare Române*. Editura Academiei Bucureşti. 4 (4): 1-407.

CĂLINESCU R. L. 1929. *Astacus torrentium* SCHRANK, *în munţii Olteniei*. Revista Arhivele Olteniei. 41-42: 106-109.

FET V., SOLEGLAD M. E. 2002. *Morphology analysis supports presence of more than one species in the „Euscorpius carpathicus" complex (Scorpiones: Euscorpiidae)*. Euscorpius. 3: 1-53.

FUHN I. 1960. *Amphibia*. În: *Fauna R.P.R.* 14. 1. Editura Academiei Române Bucureşti.

FUHN I., VANCEA ŞT. 1961. *Reptilia*. În: *Fauna R.P.R.* 14. 2. Editura Academiei Române Bucureşti.

GORAN C. 1982. *Catalogul sistematic al peşterilor din România*. Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport: 315–316.

Scanned with CamScanner

IUGA V., G. 1958. *Insecta, Hymenoptera, Apoidea, subfamilia Anthophorinae.* În: *Fauna Republicii Populare Române.* **IX.** fasc. 3: 271.

MURARIU D. 2000. *Commented list of the mammal species susceptible for being included the Red Book of the Romanian fauna.* Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa". **42:** 243-363.

PETRESCU I. 1994. *Contributions to the knowledge of Amphipods (Crustacea) from Romania II. Gammarus aequicauda* (MARTYNOV), *Gammarus balcanicus* SCHAFERNA and *Orchestia cavimana* HELLER. Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa". **34:** 303-324.

PETRESCU I. 2000. *Situaţia actuală a cunoaşterii faunei de amfipode dulcicole (Crustacea) din România.* Armonii naturale. **3:** 350-362.

PETRESCU I. 1996. *Contributions to the knowledge of the Amphipods (Crustacea) from Romania. III. Amphipods from Southern Dobrogea.* Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa'. **36:** 185-216.

PETRESCU I. 1997. *Contributions to the knowledge of the Amphipods (Crustacea) from Romania. IV. Amphipods of the Iza basin (Maramureş county).* Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa". **37:** 167-192.

PETRESCU I. 1998 a. *Contributions to the knowledge of the Amphipods (Crustacea) from Romania. V. Amphipods of Săpânţa basin (Maramureş county).* Trav. Mus. natl. Hist. nat. "Grigore Antipa". **39** : 345–359.

PETRESCU I. 1998 b. *Contributions to the knowledge of amphipods (Crustacea: Amphipoda) from Romania. VI. Amphipods from Vişeu basin (Maramureş).* Trav. natl. Hist. nat. "Grigore Antipa". **40:** 497-507.

PLATEAUX-QUÉNU. 1972. *La Biologie des Abeilles Primitives. Collection „Les Grands Problemes de la Biologie".* Paris.

POPESCU M. 1969. *Contribuţii la cunoaşterea avifaunei munţilor Parâng.* Comunicări Muzeul Olteniei. Craiova.

POPESCU M., PĂUN M., MALOŞ C. 1971 a. *Excursii în munţii Olteniei.* Editura Pedagogică Bucureşti.

POPESCU M. 1971 a. *Contribuţii la cunoaşterea avifaunei văii Lotrului- Lacul de baraj de la Vidra.* Revista Muzeelor. **3.**

POPESCU M. 1971 b. *Contribuţii la cunoaşterea avifaunei Subcarpaţilor Olteniei (Cheile Sohodol şi Cheile Oltetului).* Comunicări. Ocrotirea Naturii. I. Muzeul Olteniei. Craiova.

POPESCU M. 1971c. *Contribuţii la cunoaşterea avifaunei Munţilor Vâlcan.* Comunicări **2.** Muzeul Olteniei. Craiova.

POPESCU M., BAZILESCU E., CRUCE M., SORESCU C. 1971d. *Vertebratele Olteniei.* Comunicări. Ocrotirea Naturii. I. Craiova.

POPESCU M. 2000. *Studiu avifaunistic din munţii Parâng-Vâlcan şi depresiunea Petroşani.* Societatea Ornitologică Română. Cluj. **12:** 1-136.

SCOBIOLA X. G. 1963. *Sur quelques Pompiloïdes, nouveaux ou rares, de la R.P. Roumanie, II-e Note.* Trav. Mus. Hist. Nat. "Grigore Antipa". **4:** 269- 282.

SCOBIOLA-PALADE X. G. 1981. *Insecta, Hymenoptera, Symphyta Tenthredinoidea, Fam. Tenthredinidae– Subfam. Blennocampinae, Nematinae.* În: *Fauna Republicii Populare Române.* **IX.** fasc. 9: 328.

STOICULESCU C. 1999. Revista Geografică Bucureşti. **VI:** 100–107.

TEODORESCU I. 1997. *Insectele.* Edit. Petrion Bucureşti.

Scanned with CamScanner